

Силабус навчальної дисципліни

«Навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти різних типів»

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка	
Спеціальність	014 Середня освіта	
Спеціалізація	014.023 Французька мова та зарубіжна література	
Освітня програма	Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Мова навчання	Українська	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Курс	I	
Семестр	II	
Кількість кредитів ЄКТС	3	
Кількість годин	90	
Форма підсумкового контролю	Залік	
Викладач	Устименко Ольга Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики навчання іноземних мов КНЛУ	
Анотація навчальної дисципліни	<p>Розкриваються основи методики навчання іноземних мов на різних рівнях загальної середньої освіти в контексті реформи «Нова українська школа». Відбувається формування професійно-методичного мислення та оволодіння професійно-методичними знаннями і вміннями формування в учнів міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності з урахуванням особливостей раннього навчання іноземних мов молодших школярів, учнів раннього і пізнього підліткового віку, навчання другої іноземної мови, допрофільної підготовки і профільного навчання іноземних мов, навчання іноземних мов у старшій школі за філологічним профілем, організації самостійної та позакласної роботи учнів з оволодіння іноземними мовами, а також упровадження в освітньо-виховний процес сучасних методів, технологій та засобів навчання іноземних мов. Зміст навчальної дисципліни викладено в двох змістових модулях. Випускники освітньої програми «Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов» набувають знань про структуру і склад професійної компетентності сучасного вчителя іноземної мови, функції його професійної діяльності, етапи професійного становлення та рівні професіоналізму вчителя іноземної мови, форми і засоби оцінювання його професійної компетентності, демонструють розуміння вимог до професійної майстерності сучасного вчителя іноземних мов, а також шляхів і засобів безперервного професійного самовдосконалення. У першому модулі подаються основи методики навчання іноземних мов на різних рівнях загальної середньої освіти в контексті реформи «Нова українська школа», в другому – розкриваються особливості формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти різних типів за новітньою освітньою парадигмою та сутність, етапи, шляхи розвитку і вдосконалення професійної компетентності сучасного вчителя іноземних мов.</p>	
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС, 90 год., у тому числі:	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	16 год.	–
семінарські заняття	14 год.	–
самостійна робота	60 год.	–

Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни
Мета вивчення дисципліни

- успішне опанування в першому семестрі таких обов'язкових компонент освітньої програми, як-от: ОК 2, ОК 3, ОК 4;
- володіння базовими вміннями користування цифровими технологіями в галузі навчання іноземних мов.

Формування та вдосконалення у магістрантів здатності здійснювати професійні функції учителя іноземних мов у закладах загальної середньої освіти різних типів, розв'язувати різнобічні фахові проблеми та виконувати складні завдання у професійно-методичній діяльності з навчання іноземних мов на різних рівнях загальної середньої освіти, як-от: формування в учнів міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності, виховання, освіта та розвиток особистості учня засобами виучуваної мови на уроках та в позакласній роботі, раннє навчання іноземних мов, навчання іноземних мов учнів раннього і пізнього підліткового віку, навчання другої іноземної мови, допрофільна підготовка і профільне навчання іноземних мов, навчання іноземних мов у старшій школі за філологічним профілем, організація самостійної роботи учнів з оволодіння іноземними мовами, впровадження в освітньо-виховний процес сучасних методів, технологій та засобів навчання іноземних мов. Ознайомлення з вимогами до професійної майстерності сучасного вчителя іноземної мови, шляхами її розвитку та вдосконалення. Це сприяє формуванню інтегральної компетентності випускника освітньої програми «Французька мова і друга західноєвропейська мова, зарубіжна література, методика навчання іноземних мов», як-от: «здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі методики навчання французької мови, другої іноземної мови та зарубіжної літератури в процесі професійної діяльності та навчання, що передбачає проведення досліджень та використання сучасних освітніх концепцій, інноваційних методів і технологій навчання».

Перелік тем, зміст лекційних і семінарських занять

Змістовий модуль 1

Тема 1. Основи методики навчання іноземних мов на різних рівнях загальної середньої освіти

Навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти у контексті реформи «Нова українська школа». Методика раннього навчання іноземних мов. Методика навчання іноземних мов у базовій і старшій школі. Допрофільна підготовка та профільне навчання іноземних мов. Методика навчання іноземних мов у старшій школі за філологічним профілем.

Змістовий модуль 2

Тема 2. Особливості формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти різних типів

Методика навчання другої іноземної мови. Організація самостійної та позакласної роботи учнів з оволодіння іноземними мовами. Професійна компетентність сучасного вчителя іноземної мови.

Система оцінювання результатів навчання студентів

Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студентів реалізується за наступною технологією. Оцінюються такі складники:

Аудиторна та самостійна робота студента	Модульна контрольна робота
50 балів	50 балів

Передбачено такі види оцінювання навчальної діяльності студентів упродовж семестру.

1. Поточне оцінювання полягає у визначенні рівня підготовки студента до семінарського заняття та якості виконання професійно-методичного завдання в процесі самостійної позааудиторної роботи.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів

Рівень підготовки студента до семінарського заняття (теоретичні знання з теми заняття) оцінюється за 5-бальною шкалою:

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Відповідь є повною, ґрунтовною, з підкріпленням теоретичного викладу

	прикладами іноземною мовою; студент коректно оперує методичною термінологією і суттєво доповнює відповіді інших, що є свідченням його систематичної підготовки до занять.
4 бали	Відповідь є переважно повною і ґрунтовною, але не підкріплена прикладами іноземною мовою; студент коректно оперує методичною термінологією і суттєво доповнює відповіді інших.
3 бали	Відповідь є неповною, неточною, не підкріплена прикладами іноземною мовою; студент припускається помилок щодо вживання методичної термінології і фрагментарно доповнює відповіді інших.
2 бали	Відповідь є фрагментарною, не підкріплена прикладами іноземною мовою; студент припускається помилок щодо вживання методичної термінології і не доповнює відповіді інших.
1 бал	Відповідь демонструє лише початкові уявлення студента про предмет обговорення і низький рівень володіння методичною термінологією; студент не може навести доцільні приклади іноземною мовою, відповіді інших не доповнює.

Студент отримує 0 балів, якщо був присутній на семінарському занятті, але не взяв участь в обговоренні його питань або не відвідав його. У разі, якщо студент не відвідав принаймні одне семінарське заняття, він допускається до заліку лише за умови його (їх) відпрацювання.

Самостійна позааудиторна робота полягає у виконанні професійно-методичного завдання до кожного семінарського заняття і має на меті формування і розвиток методичних умінь студента як майбутнього вчителя іноземної мови. Виконані професійно-методичні завдання демонструються студентами під час семінарського заняття в процесі професійно-орієнтованої рольової гри. Максимальна оцінка за виконання професійно-методичного завдання – 5 балів. За невиконання професійно-методичного завдання магістрант отримує 0 балів.

Критерії оцінювання самостійної позааудиторної роботи студентів

Кількість балів	Критерії оцінювання
5 балів	Професійно-методичне завдання виконано з повним дотриманням інструкції; враховано вимоги чинних навчальних програм з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти; коректно визначено прийоми і засоби навчання; мовні помилки відсутні.
4 бали	Професійно-методичне завдання виконано з повним дотриманням інструкції; враховано вимоги чинних навчальних програм з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти; коректно визначено прийоми і засоби навчання; допущено одну мовну помилку.
3 бали	Професійно-методичне завдання виконано із частковим дотриманням інструкції; враховано вимоги чинних навчальних програм з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти; коректно визначено прийоми і засоби навчання; допущено одну мовну помилку.
2 бали	Професійно-методичне завдання виконано із частковим дотриманням інструкції; частково враховано вимоги чинних навчальних програм з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти; коректно визначено прийоми і засоби навчання; допущено більше однієї мовної помилки.
1 бал	Професійно-методичне завдання виконано із частковим дотриманням інструкції; не враховано вимоги чинних навчальних програм з іноземних мов для закладів загальної середньої освіти; некоректно визначено прийоми і засоби навчання; допущено значну кількість мовних помилок.

Наприкінці вивчення дисципліни напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне поточних оцінок за ці види роботи (помножити на 10), що є **рейтинговим балом** студента за роботу протягом семестру (максимум – 50 балів).

2. Модульна контрольна робота виконується перед заліком і є складником семестрового рейтингу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

№ завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання	Параметри оцінювання
------------	-----------------	---------------------	----------------------

1	50	1) коректність виконання завдання; 2) мовна правильність.	1) коректно виконане завдання – 40 балів; 2) мовна правильність – 10 балів.
Всього	50	-	-

Формою підсумкового контролю є залік, який складається з усної співбесіди і виконання практичного завдання.

Об'єкти контролю: рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості професійно-методичних умінь у межах тематики дисципліни:

- основи методики навчання іноземних мов на різних рівнях загальної середньої освіти;
- особливості формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти різних типів.

Критерії оцінювання: *усна співбесіда* (відповідність змісту, повнота і ґрунтовність викладу, термінологічна коректність), *виконання практичних завдань* (точність виконання завдання).

Усна співбесіда і виконання практичного завдання оцінюються згідно із визначеними критеріями за шкалою «зараховано» / «не зараховано».

Критерії оцінювання на заліку

№ з/п	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь повністю / в основному відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені чітко.	Відповідь лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені нечітко / не визначені.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні проблеми повністю і ґрунтовно розкриті.	Основні проблеми розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Студент досить вільно і коректно користується методичною термінологією.	Студент майже не користується методичною термінологією.
4.	Точність виконання практичного завдання	Практичне завдання виконано повністю відповідно до інструкції.	Практичне завдання не виконано.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь студента повною мірою відповідає всім зазначеним критеріям. Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь студента не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Умови допуску до заліку: повне виконання програми дисципліни, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, успішне виконання модульної контрольної роботи.

Рекомендована література

Основна (базова) література:

- Бігич, О. Б., Борецька, Г. Е., Бориско, Н. Ф., Гапонова, С. В., Майер, Н. В., Ніколаєва, С. Ю., Олійник, Т. О., Писанко, М. Л., Сажко, Л. А., Склярєнко, Н. К., Смоліна, С. В., Устименко, О. М., Хоменко, Е. Г., Черниш, В. В., Шерстюк, О. М., & Шукліна, С. І. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. Ленвіт.
- Долід, В. В., Лютко, О. М., Давидюк, Н. Ю., Тищенко, Л. Р., Салтишева, В. М., Кузьмін, О. Є., Андрійчук, В. В., Гурінчук, О. О., Мінакова, Н. Г., Кукла, О. В., Климко, Л. В., Тимчина, Н. С., & Тимчина, В. І. (2019). *Нова українська школа: порадник для вчителя*. Літера ЛТД.
- Казачінер, О. С. (2010). *Позакласна робота з англійської мови в початковій школі*. Основа.
- Калініна, Л. В., Вижак, І. В., Климович, Ю. Ю., Мянєвська, Т. М., & Папіжук, В. О. (2023). *Pathways to adaptation cycle: some tips for English language teaching. Методична дорожня карта навчання англійської мови під час адаптаційного циклу: навч.-метод. посіб.* Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.

- Калініна, Л. В., Папіжук, В. О., Ковальчук, І. С., Щерба, Н. С., Григор'єва, Т. Ю., Климович, Ю. Ю., Кравець, О. Є., Прокопчук, Н. Р., Кузьменко, О. Ю., Михайлова, О. С., & Гаращук, К. В. (2024). *Новий учитель – щасливий учень – успішна Нова українська школа: колективна монографія*. ЄвроВолинь.
- Калініна, Л. В., Самойлюкевич, І. В., Мисечко, О. Є., Березенська, Л. І., & Сіваєва, Н. П. (2010). *Розвиток професійно-методичної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови: проблемні завдання: навчальний посібник*. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
- Калініна, Л. В., Щерба, Н. С., Прокопчук, Н. Р., Кузьменко, О. Ю., & Григор'єва, Т. Ю. (2022). *The journey from an English learner to an English teacher. На шляху до професійної майстерності: від студента до вчителя: навч. посіб. до курсу «Методика навчання англійської мови», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*. Євроволинь.
- Карпюк, О. Д. (2008). *Європейське мовне портфоліо: методичний посібник*. Лібра Терра.
- Карпюк, О. Д. (2020). *Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу*. Вид-во Астон.
- Карпюк, О. Д. (2020). *Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу*. Вид-во Астон.
- Кончович, К. Т., Кравченко, Т. М., Білак, М. В., Дядченко, О. В., Мішак, В. М., Моргун, І. В., Редько, В. Г., Полонська, Т. К., Горошкін, І. О., Пасічник, О. С., & Шпак, Н. В. (2019). *Тенденції оновлення змісту навчання іноземних мов у закладах вищої та загальної середньої освіти: виклики Нової української школи: монографія*. Мукачівський державний університет.
- Котенко, О. В., Павлюк, Р. О., Соломаха, А. В., Сінельник, І. П., & Веклич, Ю. І. (2013). *Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.* Київський ун-т ім. Б. Грінченка.
- Малихін, О. В., Арістова, Н. О., Шелестова, Л. В., Барановська, О. В., Кизенко, В. І., Кравчук, О. П., Трубачева, С. Е., & Чорноус, О. В. (2021). *Реалізація технологій профільного навчання в закладах загальної середньої освіти: метод. посіб.* КОНВІ ПРІНТ.
- Ніколаєва, С. Ю., Бігич, О. Б., Борецька, Г. Е., Бориско, Н. Ф., Кузьменко, Ю. В., Майер, Н. В., Олійник, Т. О., Писанко, М. Л., Пономарьова, Ю. А., Сажко, Л. А., Устименко, О. М., Черниш, В. В. & Шерстюк, О. М. (2016). *Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах: англійська мова німецька мова французька мова іспанська мова. Навчальний посібник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. Ленвіт.
- Панова, Л. С., Андрійко, І. Ф., Тезікова, С. В., Потапенко, С. І, Чекаль, Г. С., Палій, О. А., Жилко, Н. М., Близнюк, О. І., Шевченко, С. І., Сидоренко, М. М., Литвиненко, С. П., & Тимченко, Т. М. (2010). *Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник*. Академія.
- Полонська, Т., Пасічник, О., & Горошкін, І. (2022). *Формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназій: методичні рекомендації*. Педагогічна думка.
- Рацюк, О. І., & Якоб, О. М. (2021). *Нова українська школа: методика навчання французької мови у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб.* Освіта.

- Редько, В. Г. (ред.). (2020). *Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навч.-метод. посіб.* КОНВІ ПРІНТ.
- Редько, В. Г. (2019). *Організація компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: методичні рекомендації.* КОНВІ ПРІНТ.
- Редько, В. Г., Полонська, Т. К., Горошкін, І. О., Пасічник, О. С., Коваленко, О. М., & Яковчук, М. В. (2022). *Методика компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів 5–6 класів гімназій: методичний посібник.* Педагогічна думка.
- Редько, В. Г., Полонська, Т. К., Пасічник, О. С., & Басай, Н. П. (2017). *Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи.* Педагогічна думка.
- Редько, В. Г., Полонська, Т. К., Пасічник, О. С., Басай, Н. П., Коротков, О. М., & Алексеєнко, І. В. (2013). *Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навч.-метод. посіб.* Педагогічна думка.
- Редько, В. Г., Федусенко, Ю. І., & Теличко, Н. В. (2009). *Навчально-ігрова діяльність на уроках іноземної мови у початковій школі.* Карпатська вежа.
- Сеїтосманов, А., Фасоля, О., & Мархлевські, В. К. (2019). *Старша профільна школа: кроки до становлення: методичні рекомендації.* Шведсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні».
- Скрєбкова-Пабат, М. А., & Фінчук, Г. В. (2018). *Методика навчання іноземної мови у дошкільних навчальних закладах та початковій школі: навч.-метод. посіб.* Новий Світ 2000.
- Топузов, О. М., Засекіна, Т. М., Редько, В. Г., Полонська, Т. К., Пасічник, О. С., & Басай, Н. П. (2018). *Іноземні мови: нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень). Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України.* УОВЦ «Оріон».
- Фідкевич, О. Л., & Бакуліна, Н. В. (2019). *Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб.* Генеза.
- Фідкевич, О. Л., & Богданець-Білоskalенко, Н. І. (2020). *Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. для педагог. працівників.* Генеза.
- Шиян, Р. Б., Софій, Н. З., Онопрієнко, О. В., Найда, Ю. М., Пристінська, М. С., & Большакова, І. О. (2022). *Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів: навч.-метод. посіб.* Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.
- Brandl, K. (2021). *Communicative language teaching in action: putting principles to work.* (2nd ed.). Cognella, Inc.
- Broughton, G., Brumfit, Ch., Flavell R., Hill, P., & Pincas, A. (2003). *Teaching English as a foreign language.* (2nd ed.). Routledge.
- Camerone, L. (2005). *Teaching languages to young learners.* Cambridge University Press.
- Council of Europe. (2020). *Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment – Companion volume.* Council of Europe Publishing.
- Coyle, D., Hood, P., Marsh, D. (2013). *CLIL: content and language integrated learning.* Cambridge University Press.
- Garraffa, M., Sorace, A., Vender, M., & Schwieter, J. W. (2023). *Bilingualism matters: language learning across the lifespan.* Cambridge University Press.

- Garton, S., & Copland, F. (Eds.). (2019). *The Routledge handbook of teaching English to young learners*. Routledge.
- Hadfield, J., & Hadfield, Ch. (2008). *Introduction to teaching English*. Oxford University Press.
- Haley, M. H., & Austin, T. Y. (2014). *Content-based second language teaching and learning: an interactive approach*. (2nd ed.). Pearson.
- Harmer, J. (2007). *How to teach English*. Addison Wesley Longman Ltd.
- Harmer, J. (2015). *The practice of language teaching*. (5th ed.). Pearson Education Ltd.
- Hedge, T. (2008). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford University Press.
- Lennon, P. (2021). *The foundations of teaching English as a foreign language*. Routledge.
- Linse, C. T. (2005). *Practical English language teaching: young learners*. The McGraw-Hill Companies, Inc.
- McDonough, J., Shaw, Ch., & Masuhara, H. (2013). *Materials and methods in ELT: a teacher's guide*. 3rd edition. John Wiley & Sons, Inc.
- Newby, D., Allan, R., Fenner, A.-B., Jones, B., Komorowska, H. & Soghikyan, K. (2007). *European Portfolio for student teachers of languages: a reflection tool for language teacher education*. European Centre for Modern Languages, Council of Europe.
- Nunan, D. (Ed.). (2003). *Practical English language teaching*. The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Nunan, D. (2015). *Teaching English to speakers of other languages: an introduction*. Routledge.
- Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Farrell, T. S. C. (2005). *Professional development for language teachers: strategies for teacher learning*. SEAMEO Regional Language Centre.
- Riddel, D. (2014). *Teach EFL: the complete guide*. The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Scrivener, J. (2013). *Classroom management techniques*. Cambridge University Press.
- Scrivener, J. (2011). *Learning teaching: a guidebook for English language teachers*. (3rd ed.). Macmillan Publishers Ltd.
- Shin, J. K., & Crandall, J. (2013). *Teaching young learners English: from theory to practice*. National Geographic Learning.
- Slattery, M., & Willis, J. (2001). *English for primary teachers: a handbook of activities and classroom language*. Oxford University Press.
- Souton, Ch. (2021). *Teaching in challenging circumstances*. Cambridge University Press.
- Ur, P. (2012). *A course in English language teaching*. (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Ur, P. (2016). *Penny Ur's 100 teaching tips*. Cambridge University Press.
- Wallace, M. J. (2001). *Training foreign language teachers: a reflective approach*. Cambridge University Press.

Додаткова література

- Бакум, З. П., Пальчикова, О. О., & Костюк, С. С. (2019). *Навчання іноземних мов: крос-культурний підхід: монографія*. ФОП Осадца Ю. В.
- Бевз, О., Гембарук, А., Гончарова, О., Заболотна, О., Змієвська, О., Калініна, Л., Каминін, І., Коноваленко, Т., Романишин, І., Самойлюкевич, І., Таран, О., Тучина, Н., & Худик, К. (2020). *Типова програма «Методика навчання англійської мови»*. Освітній ступінь бакалавра. НАІР.
- Британська Рада в Україні. (2019). *Навчання англійської мови у новому контексті (початкова школа 1-4 класи)*. Типова освітня програма. The British Council.

- Горбунова, Ю. Г., & Кончіч, В. В. (2010). *Курс «Країнознавство. Велика Британія». 10 клас. Основа.*
- Гринюкова, Р. А. (2021). *Комунікативні завдання та ігри на уроці німецької мови: навч.-метод. посіб.* Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського.
- Гуманкова, О. С. (2009). *Диференційований підхід у навчанні на уроках іноземної мови в початковій школі.* Основа.
- Гусак, П. М., Гусак, Л. Є., Белкіна-Ковальчук, О. В., & Воробйова, Т. В. (2016). *Інноваційні технології навчання учнів початкових класів: монографія.* Вежа-Друк.
- Калініна, Л., Григор'єва, Т., & Папіжук, В. (2024). *Learning to teach in university: future English teachers' guidebook. Навчайся викладати у закладі вищої освіти: посібник викладачу англійської мови ЗВО: навчальний посібник до курсу «Методика навчання іноземних мов у закладах вищої освіти», другий та третій рівні вищої освіти.* Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
- Калініна, Л. В., & Прокопчук, Н. Р. (2023). *Інструктивно-методичні матеріали до лекційних та практичних занять з обов'язкової освітньої компоненти «Інноваційні технології в навчанні англійської мови в закладах загальної середньої освіти» для студентів заочного відділення другого (магістерського) рівня «Key issues and innovative techniques in methods of foreign language teaching».* Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
- Калініна, Л. В., Петранговська, Н. Р., & Щерба, Н. С. (2014). *Комплексні комп'ютерні лабораторні роботи як засіб самостійної методичної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови.* Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
- Калініна, Л. В., Прокопчук, Н. Р., & Кузьменко, О. Ю. (2023). *Student-friendly professional training of a new generation English teacher. Студенто-сприятлива професійна підготовка майбутнього вчителя англійської мови нового покоління: навч. посіб. до курсу «Навчання англійської мови»), другий (магістерський) рівень вищої освіти.* Євро-Волинь.
- Копосов, П. Г. (2021). *Нова українська школа: дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів: навч.-метод. посіб.* Фабула.
- Коса, І. Т., & Задубняк, Ю.А. (2023). *Розвиток критичного та креативного мислення учнів на уроках англійської мови (з досвіду роботи творчої групи вчителів англійської мови): навч.-метод. посіб.* Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського.
- Костікова, І. І., & Казачінер, О. С. (2014). *Навчання іноземних мов молодших школярів: варіативність організаційних форм: монографія.* Щедра садиба плюс.
- Ларіонова, Н. (2020). *Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: наук.-метод. посіб.* Друкарня Мадрид.
- Майер, Н. В., & Устименко, О. М. (2018). *Практикум з методики використання сучасних засобів, методів і технологій навчання іноземних мов і культур.* Ліра-К.
- Майер, Н. В., Устименко, О. М., & Борецька, Г. Е. (2020). *Практикум з формування тестової компетентності майбутніх учителів іноземних мов і культур.* Ліра-К.
- Ніколаєва, С. Ю., Беженар, І. В., Борецька, Г. Е., Британ, Ю. В., Дідух, О. О., Дьячкова, Я. О., Крапчатова, Я. А., Майер, Н. В., Петрусевич, Ю. А., Устименко, О. М., Фабрична, Я. Г., Черниш, В. В., & Ярошенко, О. В. (2015). *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія.* Вид. центр КНЛУ.

- Онопрієнко, О. В. (2021). *Нова українська школа: інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи: навч.-метод. посіб.* Ранок.
- Осадча, Н. В. (2016). *Across Ireland: навчальний посібник з курсу країнознавства з формування лінгвосоціокультурної компетентності старшокласників в англomовному читанні.* Чернігівський національний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка.
- Паршикова, О. О. (2009). *Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект): монографія.* Вебер.
- Полонська, Т. К. (2017). *Культура і мистецтво Великої Британії: навчальний посібник елективного курсу з англійської мови для учнів старших класів профільної школи.* Видавничий дім «Сам».
- Редько, В. Г., Коваленко, О. Я., Шопулко, М. Н., Горошкін, І. О., Довбищенко, Ф. В., Пасічник, О. С., & Яковчук, М. В. (2023). *Навчання іноземних мов у гімназії: збірник методичних матеріалів для вчителів іноземних мов.* Лібра Terra.
- Редько, В. Г., Полонська, Т. К., Пасічник, О. С., Долинський, Є. В., Басай, Н. П., Басай О. В., & Алексеєнко, І. В. (2015). *Концепція навчальних посібників елективних курсів з іноземних мов для учнів 10–11 класів профільної школи.* Педагогічна думка.
- Редько, В. Г., Теличко, Н. В., Сідун, М. М., & Полонська, Т. К. (2018). *Лінгводидактичні засади навчання іноземних мов у закладах вищої педагогічної та загальної середньої освіти: монографія.* Мукачівський державний університет.
- Савченко, О. Я. (2014). *Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник.* Педагогічна думка.
- Сажко, Л. А., Зеня, Л. Я., Стеченко, Т. О., Бирюк, О. В., Турчинова, Г. В., Дьячкова, Я. О. & Кіршова, О. В. (2015). *Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми та перспективи: колективна монографія.* Вид. центр КНЛУ.
- Стом, О. Ю., & Рудь, С. В. (2010). *Навчальні ігри в початковій і середній школі.* Основа.
- Brown, H. D. (2006). *Principles of language learning and teaching.* (5th ed.). Pearson Education, Inc.
- Burke, J. (2013). *The English teacher's companion: a complete new guide to classroom, curriculum, and profession.* (4th ed.). Heinemann.
- Byram, M., & Hu, A. (2013). *Routledge Encyclopedia of language teaching and learning.* Routledge.
- Clandfield, L., & Hadfield, J. (2021). *Live online teaching: creative activities for delivering language lessons remotely.* Pavilion Publishing and Media Ltd.
- Clandfield, L., & Hughes, J. (2017). *ETpedia materials writing: 500 ideas for creating English language materials.* Pavilion Publishing and Media Ltd.
- Clandfield, L., & Prodromou, L. (2007). *Dealing with difficulties: solutions, strategies and suggestions for successful teaching.* Delta Publishing.
- Clare, A., & Marsh, A. (2020). *The creative teacher's compendium: an A-Z guide of creative activities for the language classroom.* Pavilion Publishing and Media Ltd.
- Dunlop, F., Harding, K., & McLart, R. (2019). *ETpedia management: 500 ideas for managing an English language school.* Pavilion Publishing & Media.
- Ellis, R. (2019). *Task-based language learning and teaching.* Oxford University Press.
- Gibbons, P. (2015). *Scaffolding language, scaffolding learning: teaching English language learners in the mainstream classroom* (2nd ed.). Heinemann.

- Goodwyn, A., & Branson, J. (2005). *Teaching English: a handbook for primary and secondary school teachers*. Routledge.
- Grenfell, M. J., & Harris, V. (2017). *Language learner strategies: contexts, issues and applications in second language learning and teaching*. Bloomsbury Publishing Plc.
- Hadfield, J. (2000). *Classroom dynamics*. Oxford University Press.
- Hockly, N. (2018). *ETpedia technology: 500 ideas for using technology in the English language classroom*. Pavilion Publishing and Media Ltd.
- Hughes, J. (2014). *ETpedia: 1,000 ideas for English language teachers*. Pavilion Publishing and Media Ltd.
- Ioannou-Georgiou, S., & Pavlou, P. (2003). *Assessing Young Learners*. Oxford University Press.
- Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2016). *Techniques & principles in language teaching*. Oxford University Press.
- Lewis, G. (2007). *Teenagers*. Oxford University Press.
- Lewis, G. (2004). *The Internet and young learners*. Oxford University Press.
- Maley, A., & Peachey, N. (Eds.). (2015). *Creativity in the English language classroom*. British Council.
- McKay, P. (2008). *Assessing young language learners*. Cambridge University Press.
- Mella-Leigh, B., & Northal, N. (2020). *ETpedia teacher training: 500 ideas for teacher training in English language teaching*. Pavilion Publishing and Media Ltd.
- Puchta, H., & Williams, M. (2012). *Teaching young learners to think: ELT-activities for young learners aged 6-12*. Cambridge University Press.
- Richards, J. C., & Renandya, W. A. (Eds.). (2002). *Methodology in language teaching: an anthology of current practice*. Cambridge University Press.
- Richards, J. C., Schmidt, R., Kendricks, H., & Youngkyu, K. (2002). *Dictionary of language teaching and applied linguistics*. (3rd ed.). Pearson Education Ltd.
- Thornbury, S. (2006). *An A-Z of ELT: a dictionary of terms and concepts used in English language teaching*. Macmillan Education.
- Wallace, M. J. (2007). *Study skills in English*. Cambridge University Press.
- Додаткові ресурси**
- Освітній сайт КНЛУ, авторський електронний навчальний ресурс: Устименко О. М. Педагогіка та методика навчання іноземних мов. – Режим доступу: <https://m.knlu.edu.ua/course/view.php?id=1574>.
  - Освітній сайт КНЛУ, авторський електронний навчальний ресурс: Устименко О. М. Сучасні технології навчання іноземних мов. – Режим доступу: <https://m.knlu.edu.ua/course/view.php?id=1192>.
  - Науково-методичний журнал «Іноземні мови». – Режим доступу: <http://fl.knlu.edu.ua>.
  - Вісник КНЛУ. Серія «Педагогіка та психологія». – Режим доступу: <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua>.